

Broj: 06-50-1865- 9 /21
Sarajevo, 5. 5. 2021. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zastupnički dom
Trg BiH 1
Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Godini broj	Proj. broj
01	50-18	993	1/21

PREDMET: Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine, dostavlja se -

Zastupnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na 16. sjednici održanoj 3. 2. 2021. godine, usvojio je zaključak kojim se *nalaže Vijeću ministara BiH da mjesečno dostavlja informacije o stanju na području migracija Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH.*

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 34. sjednici održanoj 22. 4. 2021. godine razmotrilo je i usvojilo **Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine.** Pored navedenog, zadužilo je Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine da predmetnu informaciju dostavi Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine sukladno zaključku donesenom na 16. sjednici održanoj 3. 2. 2021. godine. Obavijest Vijeća ministara BiH o usvajanju predmetne informacije Ministarstvu sigurnosti dostavljena je 4. 5. 2021. godine.

S tim u vezi, u prilogu akta upućujemo vam Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine prevedenu na tri jezika i dva pisma koja su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini. Napominjemo da se radi o neslužbenom prijevodu koji su uradili uposlenici Ministarstva sigurnosti, a ne profesionalni lektori.

S poštovanjem,

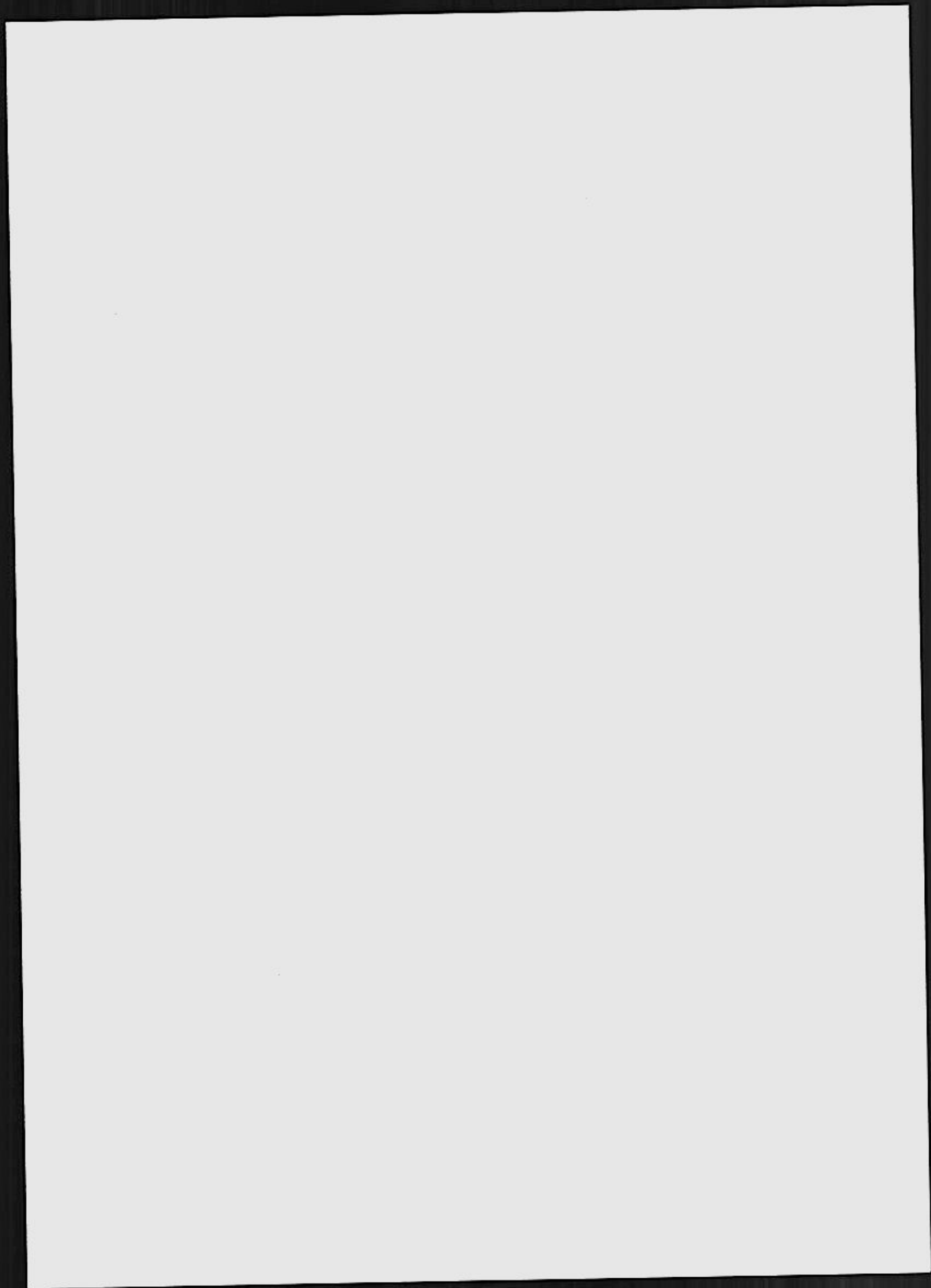
Prilog:

- Kao u tekstu;
- Obavijest Vijeća ministara BiH broj: 05-07-1-1222-19/21 od 28. 4. 2021. godine

Dostavljeno:

- Naslovu;
- a/a

Informacija
o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini
za siječanj 2021. godine

Uvod

Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine sukladno zaključcima Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Predsjedništva Bosne i Hercegovine pripremila je **Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine**. Ovo je prva informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini pripremljena u tekućoj godini u cilju informiranja navedenih tijela o ovoj tematici.¹ Već treću godinu za redom Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine putem ovih dokumenata navedena tijela informira o situaciji uzrokovanoj povećanim brojem nezakonitih ulazaka migranata na teritorij države.

Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine pripremljena je i prema zaključku sa 16. sjednice Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine održane 3. 2. 2021. godine kojim se *nalaže Vijeću ministara BiH da mjesečno dostavlja informacije o stanju u području migracija Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine BiH*.²

Sadržajno, Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine podijeljena je na dva dijela.

Prvi dio prezentira podatke o stanju u oblasti migracija u siječnju 2021. godine. Ovaj dio informacije je podijeljen na sljedeće tematske cjeline: upravljanje granicom, nezakonite migracije, azil, smještaj migranata, borba protiv krijumčarenja migranata te podaci o utrošku sredstava iz IPA projekta za ublažavanje efekata migrantske krize u Bosni i Hercegovini.

Drugi dio odnosi se na izazove s kojima se od početka migrantske krize u Bosni i Hercegovini suočavaju tijela mjerodavna za upravljanje granicom, migracijama i azilom.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na prijedlog Ministarstva sigurnosti usvojilo Informaciju s Planom mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini na 22. sjednici održanoj 16. 12. 2020. godine.

Zaključkom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Ministarstvo sigurnosti je zaduženo da odmah po usvajanju navedenog dokumenta, isti dostavi svim institucijama i tijelima Bosne i Hercegovine na koje se odnosi, radi realizacije. Informacija s Planom mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini je dostavljena ministarstvima Bosne i Hercegovine: Ministarstvu sigurnosti (Graničnoj policiji Bosne i Hercegovine, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Službi za poslove sa strancima, Sektoru za imigraciju, Sektoru za azil i Sektoru za međunarodnu suradnju i europske integracije), Ministarstvu vanjskih poslova, Ministarstvu obrane, Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice, Ministarstvu civilnih poslova kao i Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine. Ovaj dokument je upućen formiranim stožerima na razini entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, te međunarodnim organizacijama kako bi se prevazišla krizna situacija u oblasti migracija.

¹ Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini je pripremljena po zaključcima Vijeća ministara BiH sa 143. sjednice održane 25. 5. 2018. i sa 144. sjednice održane 29. 5. 2018. godine; prema zaključku Vijeća ministara BiH sa 165. sjednice održane 30. 1. 2019. godine, a u svezi zaključka Predsjedništva BiH s prve redovite sjednice održane 12. 12. 2018. godine.

² Dopis Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH broj 01-50-1-15-16/21 od 3. 2. 2021. dostavljen Ministarstvu sigurnosti.

I. Stanje u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini

Stanje u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH) za siječanj 2021. godine prikazano je kroz sljedeće izdvojene tematske cjeline:

Upravljanje granicom Bosne i Hercegovine sadržava podatke o stanju i trendovima nezakonitih migracija u siječnju 2021. godine, pojavnim oblicima, poduzetim mjerama radi zaštite državne granice te prijedlogu mjera za prevladavanje problema u radu Granične policije Bosne i Hercegovine. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Granične policije Bosne i Hercegovine.

Nezakonite migracije u Bosni i Hercegovini tematska cjelina koja sadržava statističke podatke u oblasti nezakonitih migracija prema indikatorima koji se koriste za praćenje nezakonitih migracija u BiH, pruža analizu i daje procjenu daljnjih migracijskih kretanja, pruža podatke o državljanstvima nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Službe za poslove sa strancima.

Azil u Bosni i Hercegovini tematska cjelina koja sadržava statističke podatke u oblasti azila za siječanj 2021. godine te podatke o državljanstvu podnositelja ovog zahtjeva. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Ministarstva sigurnosti Sektora za azil.

Smještaj migranata u Bosni i Hercegovini sadržava podatke o smještaju migranata u ustanovama BiH te privremenim prihvatnim centrima za smještaj migranata kao i raspoložive podatke o zbrinjavanju migranata u BiH. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Službe za poslove sa strancima i Sektora za azil, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine te Međunarodne organizacije za migracije (IOM).

Borba protiv krijumčarenja migranata prikazuje podatke o broju podnesenih izvješća te broju osoba koje su prijavljene pod sumnjom počinjenja djela povezanih s krijumčarenjem migranata odnosno, s izvršenjem djela po čl. 189. i 189a. Kaznenog zakona BiH. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Državne agencije za istrage i zaštitu te Granične policije Bosne i Hercegovine.

Podaci o utrošku financijskih sredstava iz IPA projekta u svrhu ublažavanja efekata migrantske krize u Bosni i Hercegovini prikazuju podatke o utrošku sredstava iz projekta pod nazivom „Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH“. Za izradu ovog dijela informacije korišteni su podaci dostavljeni od Međunarodne organizacije za migracije (IOM).

Statistički podaci koji se koriste za pripremu mjesečnih informacija o stanju u oblasti migracija u BiH dostavljaju se na dnevnoj osnovi Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine³ (u daljnjem tekstu: Ministarstvo sigurnosti). Podaci o poduzetim aktivnostima i informacijama u vezi s problematikom migracija u BiH⁴ zasnivaju se na podacima koje institucije/tijela koja su zastupljena u Koordinacijskom tijelu za pitanja migracija u BiH - Operativnom stožeru za pitanja migracija u BiH dostavljaju Ministarstvu sigurnosti. Pored navedenog, za pripremu ove informacije korišteni su i ostali relevantni podaci dostavljeni Ministarstvu sigurnosti.

³ Podaci se dostavljaju od strane Granične policije BiH, Službe za poslove sa strancima, Sektora za azil Ministarstva sigurnosti i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice

⁴ Podaci se dostavljaju od strane institucija/agencija koje sudjeluju u radu Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u BiH – Operativnog stožera za pitanja migracija u BiH. Podaci se dostavljaju najkasnije do 5. dana u mjesecu za prethodni mjesec na temelju zaključka sa 42. sjednice ovog tijela.

1. Upravljanje granicom Bosne i Hercegovine

Jedna od ključnih pretpostavki za sprječavanje nezakonitih migracija je efikasno i koordinirano upravljanje državnom granicom koje se, sukladno Zakonu o graničnoj kontroli, provodi radi osiguranja nepovredivosti državne granice, zaštite života i zdravlja ljudi, sprječavanja i otkrivanja kaznenih djela i prekršaja te otkrivanja i pronalaska počinitelja istih, sprječavanja nezakonitih prekograničnih migracija te sprječavanja i otkrivanja drugih opasnosti za javnu sigurnost, pravni poredak i nacionalnu sigurnost. Granična kontrola je u nadležnosti Granične policije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Granična policija). Granična kontrola, ali i nadzor državne granice je, prema tome, važan instrument u borbi protiv nezakonitih migracija, kriminaliteta u svezi s krijumčarenjem ljudi i drugih povezanih kaznenih djela.

Stanje i trend nezakonitih migracija u siječnju 2021. godine

Sukladno nadležnostima Granična policija je u siječnju 2021. godine poduzela mjere prema 385 stranih državljana što predstavlja smanjenje od 46,75 % u odnosu na siječanj 2020. godine kada su poduzete mjere prema 723 osobe.

Od navedenog broja, Granična policija evidentirala je 268 osoba u nezakonitom prelasku ili pokušaju nezakonitog prelaska u siječnju 2021. godine, što predstavlja smanjenje od 40,31 % u odnosu na isti mjesec 2020. godine kada je evidentirano 449 osoba.

Osobe otkrivene u nezakonitom prelasku ili pokušaju nezakonitog prelaska u siječnju 2021. godine bile su u najvećem broju državljanjani Afganistana, (68), Egipta (63), Pakistana (35), Iraka (28) i Maroka (15). Ostale osobe su imale druga državljanstva.

Najveći teret migracijskog pritiska na ulazu u BiH zabilježen je na području djelovanja jedinica granične policije Zvornik i Višegrad, dok je na izlazu iz BiH to situacija s jedinicama granične policije Gorica, Izačić, Velika Kladuša i Brod.

Vremenski uvjeti i uvođenje mjera za što efikasniju borbu protiv širenja koronavirusa utjecale su na smanjenje migracijskog pritiska u siječnju 2021. godine. Međutim, smanjenje nije bilo ujednačeno. Naime, migracijski pritisak se u znatnoj mjeri proširio sa sjeverozapada na sjever BiH na područje djelovanja Jedinice granične policije Brod, te na jugozapad BiH na područje djelovanja Jedinice granične policije Gorica.

Pojavni oblici

U siječnju 2021. godine zabilježena su četiri slučaja korištenja teretnih motornih vozila te vagona za pokušaj nezakonitog prelaska državne granice. Na izlazu iz BiH slučajevi skrivanja migranata u tovarnom prostoru teretnih motornih vozila zabilježeni su na graničnim prijelazima Brod, Šamac i Gradiška. U pokušaju nezakonitog prelaska otkriveno je ukupno deset osoba. Pokušaji nezakonitog ulaska u BiH zabilježeni su na željezničkom graničnom prijelazu Zvornik skrivanjem u vagonima dvije osobe te jedne osobe na Graničnom prijelazu Karakaj.

BiH kao i druge države u Europi obvezala je putnike da prilikom ulaska na teritoriju države predoče negativan test na COVID-19. Prodaja lažnih negativnih PCR testova je jedna od novih prilika za nezakonite aktivnosti kriminalnih grupa ili pojedinaca. Europol⁵ upozorava da će takva vrsta kriminala postojati sve dok na snazi budu restrikcije putovanja. Krivotvorene

⁵ <https://www.europol.europa.eu/early-warning-notification-illicit-sales-of-false-negative-covid-19-test-certificates> (pristupljeno 17. 2. 2021.)

testove odnosno potvrde o cijepljenju je relativno lako napraviti zbog dostupnosti visokokvalitetnih štampača ili uz pomoć raznih softvera.

Tijekom obavljanja granične kontrole u siječnju 2021. godine zabilježeno je osam slučajeva pokušaja ulaska u BiH s falsificiranim negativnim testom na COVID-19 s kojim je na teritorij države nezakonito pokušalo ući 16 stranih državljana.

Poduzete mjere radi zaštite granice Bosne i Hercegovine

U cilju adekvatnog odgovora na stanje nezakonitih migracija u BiH i u siječnju 2021. godine, nastavljen je izvanredni angažman i interni premještaj policijskih službenika Granične policije u jedinice koje su izložene najvećem migracijskom pritisku.

S tim u vezi, na poslovima nadzora granice izvanredno je angažirano iz drugih organizacijskih jedinica Granične policije 27 policijskih službenika u Jedinicu granične policije Zvornik. Nastavljeno je angažiranje policijskih službenika Jedinice granične policije za podršku i kontrolu Čapljina u zoni odgovornosti Jedinice granične policije Trebinje.

Također, Granična policija nastavila je poduzimati aktivnosti predviđene planovima usmjerenim na sprječavanje nezakonitih migracija na teritoriju BiH.

Zbog nedovoljnih ljudskih resursa, Granična policija provodi aktivnosti nadzora granice u suradnji s policijskim agencijama u BiH. Zajedničke aktivnosti su regulirane odlukama ministra sigurnosti ili sporazumima o pružanju pomoći i operativnoj suradnji u nadzoru granice.

U skladu s odlukama ministra sigurnosti, podršku Graničnoj policiji u siječnju 2021. godine pružile su:

Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH u zonama odgovornosti jedinica Granične policije Višegrad i Hum-Foča. U siječnju 2021. godine, zajedno s policijskim službenicima Granične policije na poslovima nadzora granice bila je angažirano 35 policijskih službenika Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH.

Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) u zoni Jedinica Granične policije Zvornik. U siječnju 2021. godine deset policijskih službenika SIPA-e pružalo je podršku Graničnoj policiji u poslovima nadzora i zaštite državne granice.

Prema sporazumima koje je potpisala Granična policija o pružanju pomoći i operativnoj suradnji u nadzoru granice, u siječnju 2021. godine Graničnoj policiji ispomoć na poslovima nadzora granice mjesečno pružilo je 80 policijskih službenika **Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske**. Ispomoć je pružena u zonama odgovornosti jedinica Granične policije (JGP) Hum-Foča, Zvornik, Bijeljina i Trebinje. Nakon 25. 1. 2021. godine broj policijskih službenika MUP-a RS je na smanjen na 60 zbog smanjenja intenziteta nezakonitih migracija na području djelovanja Jedinice granične policije Zvornik.

Sukladno pojedinačnim sporazumima potpisanim s **Policijom Brčko distrikta BiH i ministarstvima unutarnjih poslova Posavskog kantona, Hercegovačko-neretvanskog kantona, Zapadno-hercegovačkog kantona i Kantona 10** nije bilo angažiranih policijskih službenika kao ispomoć Graničnoj policiji u siječnju 2021. godine.

Prijedlog mjera

Nedostatak policijskih službenika i nedovoljna materijalno-tehnička opremljenost su glavni problemi s kojima se susreće Granična policija u obavljanju poslova nadzora granice BiH kao

temeljnog načina otkrivanja i sprječavanja nezakonitih migracija. S tim u vezi, Granična policija predlaže sljedeće mjere:

Poduzimanje dodatnih napora radi realizacije projekata usmjerenih na jačanje materijalnih kapaciteta za borbu protiv nezakonitih migracija i drugih oblika prekograničnog kriminala. Prioritet je nabavka terenskih vozila za nadzor državne granice s pogonom na četiri točka, bespilotnih letjelica s termovizijskim sustavima, terenskih i kombi vozila s ugrađenim suvremenim sustavima za nadzor granice dugog dometa, ručnih termovizijskih kamera i uređaja za dnevno i noćno osmatranje, ATV vozila-kvadovi, plovila, čitača putnih isprava i drugih uređaja za provjeru dokumenata, ručnih detektora eksploziva i opojnih sredstava, optičkih endoskopa, CO₂ detektora, detektora otkucaja srca te druge specijalističke opreme za nadzor granice i vršenje graničnih provjera.

Okončanje aktivnosti na usvajanju **Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjoj organizaciji Državne granične službe BiH** (Granične policije BiH).

Izmjena odredbi zakona o policijskim službenicima BiH kojim se propisuje interni premještaj policijskih službenika na radno mjesto koje je do 80 km udaljeno od sadašnjeg radnog mjesta u cilju stvaranja zakonskih pretpostavki za mogućnost internog premještaja policijskih službenika u jedinice koje su izložene pojačanom migracijskom pritisku.

2. Nezakonite migracije u Bosni i Hercegovine

2.1. Statistički podaci za 2020. godinu i siječanj 2021. godine

Kao jedan od ključnih pokazatelja stanja u oblasti migracija u BiH koristi se broj nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima.

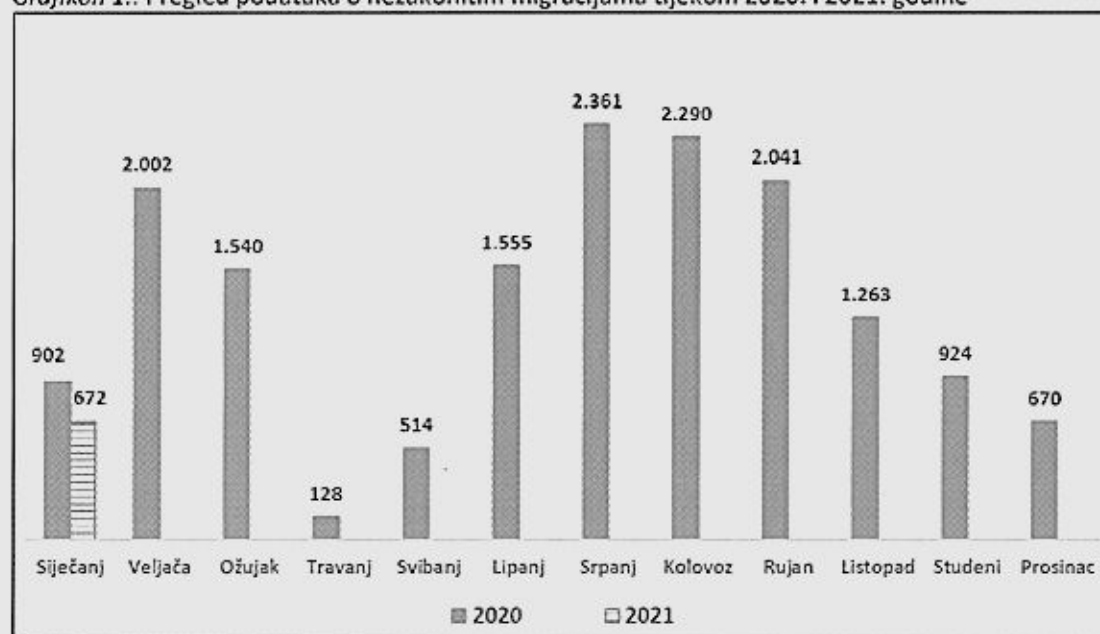
U 2020. godini, Službi za poslove sa strancima prijavljeno je ukupno 16.190 nezakonitih migranata što predstavlja smanjenje od 45 % u odnosu na 2019. godinu, kada je prijavljeno ukupno 29.302 nezakonitih migranata.

U siječnju 2021. godine Službi za poslove sa strancima prijavljena su ukupno **672 nezakonita migranta** što je skoro isti broj u odnosu na prosinac 2020. godine, kada je prijavljeno ukupno 670 nezakonitih migranata.

Broj nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima u siječnju 2021. je manji za 25 % u odnosu na isti mjesec 2020. godine.

Kretanje broja nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima tijekom 2020. i 2021. godine prikazano je u grafikonu koji slijedi.

Grafikon 1.: Pregled podataka o nezakonitim migracijama tijekom 2020. i 2021. godine

Pandemija bolesti COVID-19 u 2020. godini aktivirala je graničnu kontrolu koja je ne samo otežala za ekonomiju bitne migracije nego i značajno otežala nedozvoljena kretanja na istočnomediteranskoj i zapadnobalkanskoj ruti. Prema preliminarnim podacima Frontex-a, broj otkrivenih nezakonitih prelazaka granice duž vanjskih granica Europske unije pao je za 13% u prošloj godini. Ovo je najmanji broj otkrivenih nezakonitih prelazaka vanjske granice EU od 2013. godine, navodi Frontex⁶. I u BiH, kako što je vidljivo iz podatka navedenog na početku ovog dijela informacije, zabilježeno je znatno smanjenje broja nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu. Trend iz 2020. godine je nastavljen i u prvom mjesecu 2021. godine, kada je zabilježen skoro isti broj nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima kao u prosincu 2020. godine. Siječanj 2021. godine obilježio je za jednu četvrtinu manji broj prijavljenih nezakonitih migranata u odnosu na siječanj prethodne godine.

U 2020. godini pandemija je utjecala na migracije u EU smanjenjem broja zahtjeva za azil i zabilježenim najmanjim brojem nezakonitih prelazaka granice. U 2021. godini daljnji razvoj pandemije će neizravno utjecati na obim i pravac zakonitih i nezakonitih migracija, procjena je Međunarodnog centra za razvoj migracijske politike (ICMPD). Globalna ekonomska kriza te bolja zdravstvena skrb i dostupnost cjepiva u Europi će biti glavni pokretači migracija prema EU.⁷

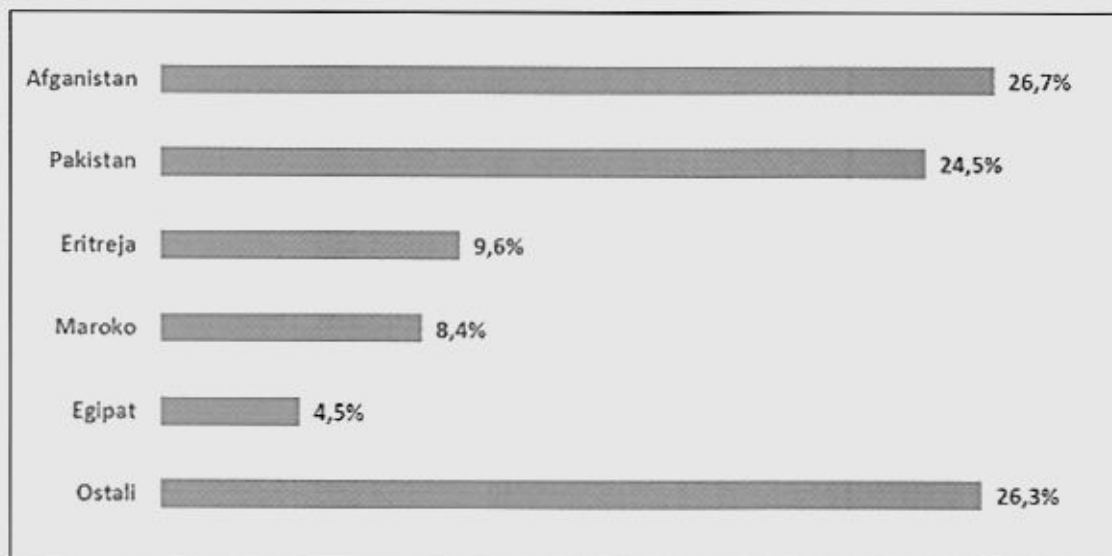
Struktura nezakonitih migranata, prijavljenih Službi za poslove sa strancima u 2021. godini, predstavljena je prema državljanstvu⁸. Grafikon 2. sadržava pregled pet najzastupljenijih državljanstva nezakonitih migranata u 2021. godini.

⁶ <https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/irregular-migration-into-eu-last-year-lowest-since-2013-due-to-covid-19-j34zp2> (pristupljeno 8. 2. 2021.)

⁷ https://www.icmpd.org/fileadmin/2017/ICMPD_Migration_Outlook_2021.pdf (dostupno 12. 2. 2021.)

⁸ Najveći dio podataka o državljanstvu se temelji na izjavama migranata.

Grafikon 2.: Prikaz najzastupljenijih državljanstava nezakonitih migranata u 2021. godini

U ukupnom broju prijavljenih nezakonitih migranata u siječnju 2021. godine najveći je udio državljana Afganistana (26,7 %) odnosno njih 179 prijavljeno je Službi za poslove sa strancima. Drugi po broju su državljani Pakistana (164) koji čine 24,5 % od ukupnog broja prijavljenih migranata. Nakon njih slijede državljani Eritreje (64) s udjelom od 9,6 %, Maroka (56) s 8,4 % udjela te državljani Egipta (30) s udjelom od 4,5 %. Iako je struktura prema državljanstvu djelomično promijenjena u odnosu na prethodni mjesec, državljani Afganistana i Pakistana ostaju i dalje daleko najbrojniji nezakoniti migranti prijavljeni Službi za poslove sa strancima.

Od ostalih koji, kako prikazuje grafikon 2., čine 26,3 % od ukupnog broja prijavljenih nezakonitih migranata u BiH u siječnju 2021. godine, najbrojniji su nezakoniti migranti iz Turske, Alžira, Sirije⁹, Bangladeša i Irana.

3. Azil u Bosni i Hercegovini

Najveći broj nezakonitih migranata, nakon poduzimanja mjera od strane Granične policije, te predaje Službi za poslove sa strancima, iskazuje namjeru za podnošenje zahtjeva za azil u BiH. Služba za poslove sa strancima sukladno članku 110. stavak (2) Zakona o strancima i članku 32. stavak (1) Zakona o azilu izdaje migrantima potvrdu o iskazanoj namjeri za azil u BiH i određuje pravac kretanja i rok koji je potreban da bi stranac osobno podnio zahtjev za azil Ministarstvu sigurnosti u sjedištu. Sukladno članku 32. Zakona o azilu rok valjanosti potvrde o iskazanoj namjeri može biti 14 dana. U navedenom razdoblju migrant treba podnijeti zahtjev za azil nadležnoj organizacijskoj jedinici Ministarstva sigurnosti - Sektoru za azil. Međutim, u većini slučajeva, osobe koje su iskazale namjeru za podnošenje zahtjeva za azil ne podnose zahtjev za azil Ministarstvu sigurnosti nego u roku važenja potvrde, kada im je sukladno zakonu omogućeno kretanje, pokušavaju nezakonito ući u Hrvatsku, najčešće s područja Unsko-sanskog kantona. Ovakva zloupotreba sustava prava na azil i međunarodnu zaštitu postala je modus operandi nezakonitih migracija u BiH kao i u drugim zemljama zapadnog Balkana.

⁹ Od ukupnog broja prijavljenih migranata Službi za poslove sa strancima u 2021. godini, državljani Sirije se nalaze na osmom mjestu.

Razlike između broja iskazanih namjera i podnesenih zahtjeva za azil potvrđuju **zloupotrebu sustava azila** od strane onih koji iskazivanje namjere za podnošenje zahtjeva za azil koriste kao instrument koji im omogućava zakonit boravak na teritoriji BiH u roku njene važnosti, odnosno 14 dana.

Ovaj dio informacije prikazuje i analizira podatke prema indikatorima koji se koriste za praćenje trendova i pojava iz oblasti azila.

3.1. Statistički podaci za 2020. i siječanj 2021. godinu

U 2020. godini, od ukupno 16.190 nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima, namjeru za podnošenje zahtjeva za azil iskazalo je 15.170 osoba od čega su 244 osobe podnijele zahtjev za azil ili 1,6 % od ukupnog broja osoba koje su iskazale namjeru za podnošenje zahtjeva za azil u BiH.

U **siječnju 2021.** godine od ukupno 672 nezakonita migranta prijavljena Službi za poslove sa strancima, **namjeru za podnošenje zahtjeva za azil iskazalo je 580 osoba** od čega je **12 osoba podnijelo zahtjev za azil** ili **2,1 %** od ukupnog broja osoba koje su iskazale namjeru za podnošenje zahtjeva za azil u BiH.

Zahtjeve za azil, u prvom mjesecu 2021. godine, podnijeli su državljani, Pakistana, Maroka, Turske, Afganistana i Alžira.

Postupci azila provedeni sukladno odredbama Zakona o azilu u siječnju 2021. godine pokazuju da nije evidentirana niti jedna osoba kojoj je priznata supsidijarna zaštita ili status izbjeglice. S druge strane, odbijen je zahtjev za azil za dvije osobe, dok su postupci po zahtjevu za azil obustavljeni za sedam osoba.¹⁰

4. Smještaj migranata u Bosni i Hercegovini

4.1. Smještajni kapaciteti institucija Bosne i Hercegovine

Za smještaj migranata u BiH koriste se Imigracijski centar u Istočnom Sarajevu i Azilantski centar u Delijašu kao specijalizirane ustanove Ministarstva sigurnosti te kapaciteti Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH odnosno, Izbjegličko-prihvatni centar „Salakovac“ i Readmisijski centar u Mostaru sa sjedištem u Salakovcu.

- Kapacitet **Imigracijskog centra** kojim upravlja Služba za poslove sa strancima je 120 mjesta. Na dan 31. 1. 2021. godine u centru je boravilo 68 osoba.
- **Azilantskim centrom** koji je namijenjen za smještaj oko 150 osoba upravlja Sektor za azil Ministarstva sigurnosti. Na dan 31. 1. 2021. godine u centru je boravilo 46 osoba.
- U kapacitetima **Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice** osiguran je smještaj za 200 osoba koje su iskazale namjeru za azil ili su tražitelji azila u BiH. Na dan 31. 1. 2021. godine u centru su boravile 24 osobe.

Migrantima koji su smješteni u ustanovama kojima upravljaju Ministarstvo sigurnosti i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, sukladno pravnoj regulativi, osigurana je hrana, odjeća i obuća, sredstva osobne higijene, medicinska pomoć, kontakt s nevladinim i

¹⁰ Podaci Sektora za azil o postupcima koji se vode prema odredbama Zakona o azilu. Ovi podaci pokazuju postupke koji su završeni u siječnju 2021. godine.

međunarodnim organizacijama koje štite prava korisnika. Također, sukladno Zakonu o azilu osobama kojima je pružen smještaj, Ministarstvo sigurnosti osigurava zaštitu njihova obiteljskog života, mogućnost komunikacije sa srodnicima, pravnim savjetnicima, predstavnicima UNHCR-a i nevladinim organizacijama. Podršku Ministarstvu sigurnosti i Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice u osiguranju osnovnih životnih potreba za korisnike njihovih centara pruža i UNHCR.

4.3. Privremeni prihvatni centri u Bosni i Hercegovini

Privremeni prihvatni centri za smještaj i zbrinjavanje migranata u Bosni i Hercegovini nalaze se na području Kantona Sarajevo i Unsko-sanskog kanton. Služba za poslove sa strancima u suradnji s IOM-om vrši koordinaciju i upravljanje ovim centrima. Služba za poslove sa strancima je zadužena za registraciju migranata i sigurnosni aspekt, dok je IOM zadužen za humanitarni aspekt.

Prema podacima dostavljenim od IOM-a¹¹, u privremenim prihvatnim centrima na dan 31. 1. 2021. godine boravile su 5.552 osobe. Od ovog broja evidentirana su ukupno 4.133 migranta samca od čega 4.106 muškaraca i 27 žena, 306 obitelji s ukupno 953 člana te 466 migranata maloljetnika bez pratnje.

Hrana i ishrana

U svim centrima osigurana su tri obroka dnevno. IOM vrši nabavku dodatne hrane za djecu mlađu od 24 mjeseca.

Smještaj i neprehrambeni artikli

Podjelu neprehrambenih paketa koji uključuju higijenske potrepštine i posteljinu novopristiglim osobama, kao i ostalima osobama prema potrebi vrši IOM. U privremenim prihvatnim centrima osigurana je Wi-Fi konekcija. Neprehrambene artikle za majke i djecu osigurava UNICEF/Žene s Une, a školski pribor UNICEF.

Higijena

U privremenim prihvatnim centrima dostupni su toaleti i tuševi, odvojeni po spolovima te s pristupom za osobe sa invaliditetom kao i servis za pranje rublja. IOM je poduzeo dodatne mjere kako bi osigurao povećane higijenske prakse, kao npr. na nekoliko mjesta postavljeni su dezinfekcijski uređaji. Održavanje i čišćenje vrši IOM osoblje. Dezinfekcija, deratizacija i dezinsekcija se obavlja jednom tjedno.

Pravna pomoć

Besplatnu pravnu pomoć, informiranje i savjetovanje pružaju UNHCR, Dansko vijeće za izbjeglice i Vaša prava Bosne i Hercegovine.

¹¹ Informacija o izvršenju Proračuna IPA SM za razdoblje 1. 1. 2021. – 31. 1.2021.

4.3.1. Smještajni kapaciteti na području Kantona Sarajevo

Bivša vojarna „Ušivak“¹², koja se nalazi na području općine Hadžići, otvorena je u listopadu 2018. godine. Kapacitet objekta „Ušivak“ je 800 mjesta sa odvojenim prostorom za obitelji, žene i maloljetnike bez pratnje. Na dan 31. 1. 2021. godine u centru je boravilo 780 osoba.

Drugi privremeni prihvatni centar za smještaj migranata u bivšoj vojarni „Blažuj“¹³ koji se nalazi na području općine Ilidža, je otvoren 10. 12. 2019. godine. Kapacitet objekta „Blažuj“ je 2.000 mjesta. Na dan 31. 1. 2021. godine u centru je boravilo 3.047 osoba.

U Informaciji Ministarstva unutarnjih poslova Kantona Sarajevo-Uprava policije o posljedicama migrantske krize u Kantonu Sarajevo i poteškoćama s kojima se suočavaju policijski službenici Uprave policije u dokumentiranju protupravnih radnji migrantske populacije¹⁴ navode se dva incidentna sigurnosno interesantna događaja vezana za privremeni prihvatni centar „Blažuj“. Prvi se dogodio početkom siječnja 2021. godine kada je zapaljen šator namijenjen za smještaj od 40 do 60 migranata. Požar je uzrokovan od strane migranta nakon narušavanja javnog reda i mira u kojem su sudjelovali migranti iz Pakistana i Afganistana.

Drugi događaj od 20. 1. 2021. godine je incidentna situacije između s jedne strane manje skupine migranata iz etničkih skupina s područja država Afganistana i Pakistana prema jednoj osobi s područja Irana, koje je prethodno svojim verbalnim ponašanjem izazvala revolt navedene skupine. U smirivanju incidente situacije sudjelovali su i policijski službenici Sektora za policijsku podršku, jer je broj okupljenih migranata s 300 narastao do 2.000 osoba koje su u pokušaju ulaska u prostorije IOM-a, gdje se nalazio državljanin Irana, napali policijske službenike MUP-a Kantona Sarajevo te oštetili službena policijska vozila. Tijekom napada povrijeđena su dva policijska službenika i oštećeno je 20 službenih vozila.

Situacija na području Kantona Sarajevo – osvrt na 2020. godinu

Informacija Ministarstva unutarnjih poslova Kantona Sarajevo-Uprava policije o posljedicama migrantske krize u Kantonu Sarajevo i poteškoćama s kojima se suočavaju policijski službenici Uprave policije u dokumentiranju protupravnih radnji migrantske populacije odnosi se na razdoblje od 2018. do 2020. godine. Informacija, između ostalih, sadržava sigurnosne izazove s kojima se suočavaju policijski službenici MUP-a Kantona Sarajevo, među kojima navodimo: ilegalno korištenje privatnih smještaja kao što su kuće, stanovi, hosteli, moteli i slično, ilegalan prijevoz migranata privatnim vozilima, popunjenost smještajnih kapaciteta privremenih prihvatnih centara i ilegalan ulazak i izlazak migranata u i iz privremenih prihvatnih centara, posebno na mjestima koja nisu pokrivena zaštitnom ogradom.

U informaciji MUP-a Kantona Sarajevo iznosi se konstatacija da „poredeći pokazatelje evidentiranih protupravnih radnji odnosno kaznenih djela i prekršaja (razdoblje 2018. - 2020.

¹² Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 114. hitnoj sjednici održanoj 20. 6. 2018. godine donijela Odluku o izmjeni Odluke o davanju na korištenje nekretnina nad kojima je nositelj prava upravljanja i korištenja Federalno ministarstvo obrane – Federalno ministarstvo odbrane, V. Broj: 808/2018 od 20. 11. 2019. godine. Vojarnu je na korištenje Vijeću ministara BiH, za potrebe Ministarstva sigurnosti, ustupila Vlada Federacije BiH.

¹³ Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 145. hitnoj sjednici održanoj 11. 11. 2019. godine donijela Odluku o davanju na korištenje vojarnu „Blažuj“ Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine, V. Broj: 1296/2019 od 11. 11. 2019. godine.

¹⁴ Informacija je primljena k znanju na četvrtoj sjednici Vlade Kantona Sarajevo održanoj 28. 1. 2021. godine. https://skupstina.ks.gov.ba/sites/skupstina.ks.gov.ba/files/informacija_mup1.pdf (pristupljeno 22. 2. 2021.)

godina) počinjenih od strane migranata uočava se trend porasta protupravnih radnji u kojima sudjeluju migranti, a posebno zabrinjava trend porasta brutalnosti prilikom izvršenja radnji s manifestacijom nasilja, čiji je broj sve veći kada se promatra struktura radnji sa obilježjima kaznenog djela ili prekršaja". Dalje, u informaciji se iznosi podatak „iako je u izvještajnom razdoblju bilo počinjenih prekršaja od strane migranata, policijski službenici zbog nemogućnosti utvrđivanja identiteta kod migranata, nisu bili u mogućnosti pokrenuti prekršajni postupak izdavanjem prekršajnog naloga ili podnošenjem prekršajne prijave kod nadležnog suda“.

Na istoj sjednici Vlade Kantona Sarajevo, na kojoj je razmatrana informacija MUP-a Kantona Sarajevo doneseni su zaključci u cilju postizanja efikasnijeg upravljanja migrantskom krizom i smanjenje pritiska na ovaj kanton.

Pored informacije MUP-a Kantona Sarajevo, na navedenoj sjednici Vlade Kantona Sarajevo, primljena je na znanje Informacija Javne ustanove "Kantonalni centar za socijalni rad" o radu s maloljetnim migrantima bez pratnje u Privremenom prihvatnom centru "Ušivak".¹⁵ Informacijom su obuhvaćeni podaci o radu sa maloljetnim migrantima bez pratnje u razdoblju¹⁶ od 24. 10. 2018. do 25. 1. 2021. godine. Aktivnosti u oblasti migracija navedena javna ustanova provodila je putem Službe socijalne zaštite općine Hadžići i Službe socijalne zaštite općine Ilidža. Iz informacije izdvajamo sljedeće:

Krajem 2020. godine zabilježen je povećan broj maloljetnih migranata bez pratnje od 16 do 18 godina koji su smješteni u privremeni prihvatni centar „Ušivak“ te uslijed potpunih kapaciteta i u privremeni prihvatni centar „Blažuj“. Za svakog maloljetnika pokrenut je postupak imenovanja skrbnika po zahtjevu. Međutim, najveći broj postupaka je obustavljen iz razloga napuštanja navedenih centara i odlaska maloljetnika s područja Kantona Sarajevo.

Kulturološke razlike između djece, različite navike i ideologije, odgoj i ponašanje, su otežavajuće okolnosti s kojima se stručno osoblje ovih službi susreće u radu s migrantima maloljetnicima bez pratnje. Kadrovski kapaciteti ovih službi su dodatna prepreka za obavljanje propisanih zadataka i stručni rad s ovom kategorijom migranata.

Također, ukazano je na sve prisutniji problem migranata maloljetnika bez pratnje koji ne žele usluge mjerodavnih institucija kao i to da budu smješteni u privremene prihvatne centre na području Kantona Sarajevo.

4.3.2. Smještajni kapaciteti na području Unsko-sanskog kantona

Međunarodna organizacija za migracije (IOM) u 2018. i 2019. godini uspostavila je četiri privremena prihvatna centra na području Unsko-sanskog kantona koji se koriste za smještaj i zbrinjavanje migranata. Privremeni prihvatni centri za smještaj i zbrinjavanje migranata su osigurani u sljedećim objektima: Sedra, Bira, Miral i Borići. Navedeni objekti su od 11. 3. 2019. godine Odlukom Vijeća ministara BiH određeni kao privremeni prihvatni centri za smještaj migranata.¹⁷

¹⁵ https://skupstina.ks.gov.ba/sites/skupstina.ks.gov.ba/files/informacija_centar_za_soc_rad.pdf (pristupljeno: 22. 2. 2021.)

¹⁶ Od datuma uspostavljanja privremenog prihvatnog centra do datuma sačinjavanja informacije.

¹⁷ Vijeće ministara BiH je na 167. sjednici održanoj 11. ožujka 2019. godine donijelo Odluku o određivanju privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata („Službeni glasnik BiH“, broj 28/19), kojom su obuhvaćene

- „Sedra“ u Cazinu je otvorena u srpnju 2018. godine. U objektu je dostupno 420 mjesta sa određenim prostorom za obitelji i maloljetnike bez pratnje. Na dan 31. 1. 2021. godine u centru je boravilo 337 osoba.
- „Bira“ u Bihaću je otvorena u listopadu 2018. godine. U objektu je dostupno 1.500 mjesta sa određenim prostorom za obitelji i maloljetnike bez pratnje. Od 30. 9. 2020. godine, kada je Ministarstvo unutarnjih poslova Unsko-sanskog kantona izmjestilo migrante iz ovog centra, ne vrši se smještaj migranata u isti.
- „Miral“ u Velikoj Kladuši je otvoren u studenom 2018. godine. Za smještaj migranata je dostupno 700 mjesta sa osiguranim prostorom za maloljetnike bez pratnje. Na dan 31. 1. 2021. u centru su boravile 1.124 osobe.
- „Borići“ u Bihaću su otvoreni u siječnju 2019. godine. Za smještaj migranata je dostupno 580 mjesta. Za obitelji je osiguran određen prostor. Na dan 31. 1. 2021. godine u centru su boravile 264 osobe.

Lokacija „Lipa“

Šatorski kamp „Lipa“ je otvoren 21. 4. 2020. godine nakon sastanka predstavnika Vlade Unsko-sanskog kantona, Europske komisije i IOM-a koji je održan 26. 3. 2020. godine. Ukupan kapacitet kampa bio je 1.000 osoba i namijenjen je za smještaj muškaraca. Prema informacijama Međunarodne organizacije za migracije (IOM) kamp je formiran kako bi se smjestili migranti koji su boravili u napuštenim i ruševnim objektima na području grada Bihaća uslijed izvanredne situacije izazvane pandemijom.

Vijeće ministara BiH je na 137. izvanrednoj sjednici održanoj 21. 12. 2020. godine donijelo **Odluku o uspostavi privremenog prihvatnog centra za smještaj migranata na lokaciji „Lipa“** koji će biti montažni objekt kontejnerskog tipa i kapaciteta 1.500 osoba.

Započeti su građevinski radovi na lokaciji Lipa na uspostavi privremenog prihvatnog centra. Do završetka radova, migrantima koji su ostali na ovoj lokaciji bez smještaja nakon požara 23. 12. 2020. godine, osiguran je alternativni smještaj u šatorima koje su postavile Oružane snage Bosne i Hercegovine, uz osiguranu hranu i grijanje.

Vlasti Unsko-sanskog kantona i Grada Bihaća ni u siječnju 2021. godine nisu dozvolili smještaj u centar „Bira“ do uspostavljanja privremenog prihvatnog centra „Lipa“.

Aktivnost Operativne skupine za koordiniranje aktivnosti i nadzor nad migrantskom krizom na području Unsko-sanskog kantona

Operativna skupina za koordiniranje aktivnosti i nadzor nad migrantskom krizom na području Unsko-sanskog kantona na sastanku održanom 12. 1. 2021. godine donijela je niz zaključaka kojim traži uspostavljanje jake koordinacije kako bi se postiglo efikasnije upravljanje migrantskom krizom u BiH i smanjio migrantski pritisak na Unsko-sanski kanton.

4.4. Zdravstvena zaštita migranata u Bosni i Hercegovini

Sredstva za pružanje **zdravstvene zaštite migrantima u BiH** osigurana su putem dva projekta.

Primarna zdravstvena zaštita osigurana u privremenim ambulantama formiranim u prihvatnim centrima, sukladno potrebama i rasporedom definiranim s domovima zdravlja, financira se od strane Europske komisije putem IPA projekta „Posebne mjere za podršku odgovoru na

sljedeće lokacije: bivša tvornica „Bira“ u Bihaću, bivši đlački dom „Borići“ u Bihaću, bivša tvornica „Miral“ u Velikoj Kladuši i bivši hotel „Sedra“ u Cazinu.

izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH". Usluge primarne zdravstvene zaštite u privremenim ambulancama financiraju se putem navedenog projekta od 2021. godine. U pružanje ove razine zdravstvene zaštite uključeni su liječnici i tehničari iz Doma zdravlja Stari grad Mostar i Doma zdravlja Kantona Sarajevo uz izravnu podršku timova Danskog vijeća za izbjeglice. U siječnju 2021. godine medicinski timovi su proveli ukupno 2.895 medicinskih konzultacija te 689 direktnih intervencija. Također, 69 korisnika je upućeno prema ustanovama primarne zdravstvene zaštite.

Zdravstvena zaštita za migrante osigurana je i putem projekta „Osiguran pristup zdravstvenim uslugama i zaštiti ljudskih prava za tražitelje azila, izbjeglice i migrante u BiH“ koji je financiran od strane Civilne zaštite i humanitarne pomoći Europske unije (ECHO). Ovim sredstvima, kojima se migrantima u BiH osigurava pristup zdravstvenim uslugama u ustanovama primarne i sekundarne zdravstvene zaštite, uključujući psihosocijalnu potporu i usluge mentalnog zdravlja, upravlja Dansko vijeće za izbjeglice u BiH (DRC).

Pružanje primarne i sekundarne zdravstvene zaštite te angažiranje zdravstvenih djelatnika se vrši preko direktnih pružatelja zdravstvene zaštite koji imaju potpisane ugovore o suradnji s DRC-om. Medicinske ekipe domova zdravlja Bihać, Cazin i Velika Kladuša u Unsko-sanskom kantonu, Doma zdravlja Hadžići u Kantonu Sarajevo i Doma zdravlja Stari Grad Mostar u Hercegovačko-neretvanskom kantonu u suradnji sa osobljem DRC-a pružaju usluge zdravstvene zaštite u privremenim ambulancama prihvatnih centara za smještaj migranata. Usluge sekundarne zdravstvene zaštite pružaju se u Kantonalnoj bolnici u Bihaću, Općoj bolnici u Sarajevu, Univerzitetском kliničkom centru Sarajevo, Kantonalnoj bolnici „Dr. Safet Mujić“ i Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar.

U siječnju 2021. godine, DRC je u suradnji s izravnim pružateljima medicinskih usluga ispred nadležnih domova zdravlja osigurao 5.002 liječnička pregleda, 1.452 medicinske intervencije, uputio 203 osobe prema specijalističkim uslugama u domovima zdravlja i 112 osoba prema specijalističkim uslugama u ustanovama sekundarne razine te izvršio 106 izravnih intervencija povezanih s neuropsihijatrijskim uslugama i psihološkom podrškom. Pored navedenog pružene su 2.118 izravne usluge od strane DRC osoblja.

Najčešće zabilježena oboljenja među migrantima smještenim unutar privremenih prihvatnih centara su: oboljenja respiratornog sustava (24 % od ukupnog broja pregleda liječnika), oboljenja kože i potkožnog tkiva (16 %), oboljenja gastrointestinalnog sustava (12 %), šuga (9 %) te oboljenja mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva (9 %).

Prema podacima DRC-a, u razdoblju od 1. 1. do 31. 1. 2021. godine, ECHO je donirao ovoj organizaciji sredstva u ukupnom iznosu od 433.452,22 eura od čega je u navedenom razdoblju 2021. godine utrošeno 229.544,15 eura. Kako DRC ima potpisane ugovore o suradnji s direktnim pružateljima zdravstvene zaštite, sredstva se ne uplaćuju na Jedinствени račun trezora institucija BiH.

Preventivne mjere protiv širenja COVID-19 u privremenim prihvatnim centrima u BiH

Prema podacima DRC-a, u privremenim prihvatnim centrima osigurana su mjesta za simptomatsku i preventivnu izolaciju.

Radi sprječavanja širenja bolesti u siječnju 2021. godine ukupno 323 osobe u stanju potrebe su upućene u preventivnu, a 42 osobe u simptomatsku izolaciju u okviru privremenih prihvatnih centara. Prisustvo koronavirusa nije potvrđeno niti kod jedne od 27 osoba koje su testirane u izvještajnom razdoblju.

Na dan 31. 1. 2021. godine, u preventivnim izolacijama se ukupno nalazi 70 osoba u stanju potrebe dok je u simptomatskoj izolaciji bilo ukupno 12 osoba.

Prema informacijama DRC-a, do 31. 1. 2021. godine nije zabilježena smrt niti jednog migranta od posljedica bolesti COVID-19.

Također, DRC u suradnji sa Službom za poslove sa strancima i IOM-om koordinira provedbu mjera radi sprječavanje širenja zaraze koronavirusom u privremenim prihvatnim centrima.

5. Borba protiv krijumčarenja migranata

Borba protiv krijumčarenja migranata je definirana kao jedan od sedam prioriteta za postizanje efikasnijeg upravljanja migrantskom krizom u BiH. Iako krijumčarenje osoba pretpostavlja postojanje složene multinacionalne kriminalne organizacije i često uključenost osoba koje su stanovnici država duž migracijskih ruta, ono je i istovremeno unosna poslovna aktivnost s niskim rizikom od otkrivanja. Prema podacima Europol-a, migranti u najvećem broju slučajeva koriste krijumčarske mreže kako bi pokušali stići do Europe ili na teritoriju država članica EU¹⁸.

S toga je borba protiv krijumčarenja migranata te pružanje podrške policijskim agencijama u BiH u koordinaciji i provedbi operacija na teritoriju BiH kao i prekograničnih operacija protiv krijumčarenja migranata jedan od ključnih prioriteta za suzbijanje nezakonitih migracija.

Ova informacija, pripremljena za siječanj 2021. godine sadržava podatke Državne agencije za istrage i zaštitu te Granične policije, policijskih agencija koje redovito na mjesečnoj razini dostavljaju podatke o provedbi aktivnosti protiv krijumčarenja migranata.

Državna agencija za istrage i zaštitu

Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) je i u 2021. godini nastavila suradnju s drugim policijskim agencijama u cilju sprječavanja i suzbijanja krijumčarenja migranata. Pored navedenog, nastavljen je rad na paralelnim istragama započetim u prethodnom razdoblju. Razmjena kriminalističko-obavještajnih podataka se obavlja, kako putem oficira za vezu, INTERPOL-a, EUROPOL-a i SELEC-a, tako i neizravnim kontaktom policijskih službenika.

Policijski službenici SIPA-e u izvještajnom razdoblju sudjelovali su u radu Operativne skupine Zapadnog Balkana protiv krijumčarenja ljudi kao i u radu Udarne skupine za borbu protiv trgovanja ljudima i ilegalnih migracija koja djeluje na području BiH.

Granična policija Bosne i Hercegovine

U siječnju 2021. godine, policijski službenici Granične policije su zbog osnova sumnje u počinjenje kaznenog djela iz članka 189. „Krijumčarenje ljudi“ slobode lišili dvije osobe te mjerodavnom tužiteljstvu podnijeli dva izvješća o počinjenom kaznenom djelu u svezi dva slučaja pokušaja krijumčarenja devet migranata iz listopada 2020. godine.

¹⁸ <https://www.consilium.europa.eu/hr/policies/migratory-pressures/sea-criminal-networks/> (pristupljeno 15. 2. 2021.)

6. Podaci o utrošku finansijskih sredstava iz IPA projekta u svrhu ublažavanja efekata migrantske krize u Bosni i Hercegovini

Informacije o stanju u oblasti migracija u BiH sadržavaju podatke o utrošku sredstava o provedbi IPA projekta "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH".

Projekat "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH" financira se od strane Europske komisije i od početka ovog projekta sredstvima isključivo upravlja Međunarodna organizacija za migracije (IOM).

U ovoj informaciji prezentirani su podaci o nastanku troškova i provedbi projekta "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH" za razdoblje od 1. 1. 2021. do 31. 1. 2021. godine.

Podaci su dostavljeni od Međunarodne organizacije za migracije (IOM) koja zajedno s partnerskim organizacijama, odnosno Fondom Ujedinjenih nacija za djecu (UNICEF), Uredom visokog povjerenika Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR), Populacijskim fondom Ujedinjenih nacija (UNFPA) i Danskim vijećem za izbjeglice (DRC) realizira ovaj projekt.

Na zahtjev Ministarstva sigurnosti, IOM prikuplja i dostavlja podatke ovom ministarstvu o utrošku sredstava iz navedenog projekta radi informiranja Vijeća ministara i Predsjedništva BiH o stanju u oblasti migracija u BiH putem mjesečnih informacija.

Prema navodima međunarodnih organizacija, podaci sadržani u službenom, finalnom izvješću odobrenom od strane donatora imaju obvezujući i konačan karakter.

6.1. Pregled realizacije IPA sredstava u razdoblju od 1. 1. 2021. do 31. 1. 2021. godine

U razdoblju od 1. 1. do 31. 1. 2021. godine iz proračuna IPA projekta "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH" realizirana su sredstva u iznosu od **1.588.289 eura** što uključuje ukupne troškove svih navedenih organizacija angažiranih na ovom projektu.

Prema informaciji IOM-a, UNHCR je u siječnju 2021. godine na račun Ministarstva sigurnosti i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH uplatio prve tranše sredstava u okviru partnerskog ugovora za 2021. godinu, koja sadrži i dio sredstava za implementiranje ovog projekta u 2021. godini. Detalji o doznačenim sredstvima, datum valute te broj ugovora su prikazani u tabeli koja slijedi:

Primalac	Šifra projekta	Datum	Tranša	Iznos (KM)
Ministarstvo sigurnosti	BIH01/2021/0000000204/00	28.1.2021.	1	122.998,40
Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice	BIH01/2021/0000000203/00	28.1.2021.	1	100.679,20

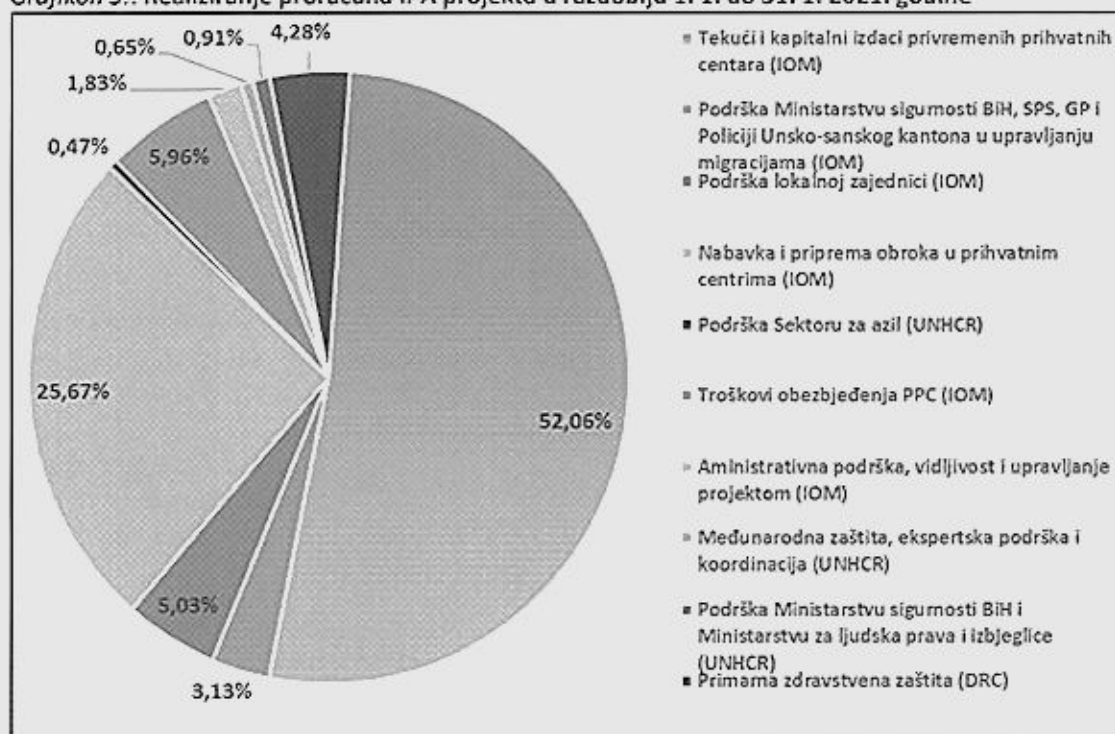
Realizacija projektnih sredstava od strane međunarodnih organizacija koje su implementirale IPA projekt "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH" prikazana je u tabeli koja slijedi.

Tabela 1.: Realizacija sredstava iz IPA projekta u razdoblju od 1. 1. do 31. 1. 2021. godine

Partneri u projektu	Iznos u EUR 1. 1. –31. 1. 2021.	%
IOM	1.488.034	93,7%
UNHCR	32.252	2,0%
DRC	68.003	4,3%
UKUPNO (EUR)	1.588.289	100,0%

Realizaciju proračuna za razdoblje 1. 1. - 31. 1. 2021. godine prema navedenim oblastima prikazana je u grafikonu koji slijedi.

Grafikon 3.: Realiziranje proračuna IPA projekta u razdoblju 1. 1. do 31. 1. 2021. godine

Prema podacima¹⁹ IOM-a, u razdoblju od 1. 1. 2021. do 31. 1. 2021. godine najveći dio, čak **52,06 %**, čine troškovi tekućih i kapitalnih izdataka privremenih prihvatnih centara, nakon njih slijede troškovi nabavke i pripreme obroka u privremenim prihvatnim centrima sa udjelom od 25,67 %. Nakon njih slijede troškovi osiguranja (5,96 %), podrška lokalnoj zajednici (5,03 %) te troškovi primarne zdravstvene zaštite (4,28 %). Troškovi podrške Ministarstvu sigurnosti, Službi za poslove sa strancima, Graničnoj policiji i MUP-u Unsko-sanskog kantona u upravljanju migracijama čine udio od **3,13 %** u ukupnom iznosu nastalih troškova. Ostali troškovi čine 3,86 % u ukupnom udjelu troškova u navedenom razdoblju 2021. godine.

¹⁹ Napomena:zbog zaokruživanja decimala zbir postotaka nije jednak 100.

6.2. Pregled realizacije IPA sredstava u razdoblju od 1. 1. 2021. do 31. 1. 2021. godine i prema implementatorima IPA projekta

U nastavku informacije prikazana je realizacija utroška sredstava u siječnju 2021. godine prema nositeljima aktivnosti i svrsi utroška istih.

Tabela 2.: Pregled realizacije financijskih sredstava od strane IOM-a u razdoblju od 1. 1. do 31. 1. 2021. godine

Svrha utroška	Iznos u EUR 1. 1. – 31. 1. 2021.
tekući izdaci privremenih prihvatnih centara	826.880
nabavka i priprema obroka u prihvatnim centrima	407.735
neprehrambeni artikli - odjeća, obuća, higijenski artikli	-
sigurnost i fizičko osiguranje prihvatnih centara	94.738
podrška Ministarstvu sigurnosti i policiji Unsko-sanskog kantona u upravljanju migracijskom situacijom	49.669
pomoć i podrška lokalnoj zajednici	79.895
administrativna podrška, vidljivost i upravljanje projektom	29.117
UKUPNO (EUR)	1.488.034

Tabela 3.: Pregled realizacije financijskih sredstava od strane UNHCR-a u razdoblju od 1. 1. do 31. 1. 2021. godine

Svrha utroška	Iznos u EUR 1. 1. – 31. 1. 2021.
pružanje međunarodne zaštite, ekspertska podrška i koordinacija	10.381
podrška Ministarstvu sigurnosti i Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice: osiguranje i ostalo osoblje u prihvatnim centrima Delijaš i Salakovac	14.434
registracija i utvrđivanje statusa - podrška Sektoru za azil Ministarstva sigurnosti	7.437
UKUPNO (EUR)	32.252

Tabela 4.: Pregled realizacije financijskih sredstava od strane DRC-a u razdoblju od 1. 1. do 31. 1. 2021. godine

Svrha utroška	Iznos u EUR 1. 1. – 31. 1. 2021.
Primarna zdravstvena zaštita	68.003
UKUPNO (EUR)	68.003

II. Izazovi u upravljanju migracijama u Bosni i Hercegovini

Migrantska kriza uzrokovana povećanim nezakonitim ulaskom migranata na teritorij Bosne i Hercegovine ukazala je na to da upravljanje nastalom situacijom u značajnom dijelu ovisi i od složene administrativne strukture i političke situacije u BiH.

Naglašavamo da se u informacijama o stanju u oblasti migracija prije svega želi dati značaj onim izazovima koji su operativnog karaktera i s kojima se neprekidno suočavaju tijela mjerodavna za upravljanje granicom, migracijama i azilom kao i tijela lokalnih vlasti na čijim područjima su otvoreni privremeni prihvatni centri.

Moramo znati da Bosna i Hercegovina ne može sama spriječiti dolazak migranata na svoju teritoriju i da je u sadašnjim migracijama ovisna od migracijskih kretanja na zapadnobalkanskoj i istočnomediteranskoj ruti. Takva situacija ograničava mogućnost kontrole nezakonitog kretanja migranata i stoga je potrebno da BiH prvenstveno radi na jačanju vlastitih kapaciteta u oblasti migracija koje od humanitarnog karaktera dobivaju sve više vanjskopolitički, ekonomski, zdravstveni te prvenstveno sigurnosni karakter.

Izazovi u upravljanju migracijama u Bosni i Hercegovini će biti prikazani u svakoj narednoj informaciji do osiguranja i iznalaženja konstruktivnog odgovora na iste.

Ključni izazovi za upravljanje migracijama u Bosni i Hercegovini

Nepostojanje potrebnog političkog konsenzusa po pitanju upravljanja nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini.

Potrebno je postići konsenzus političkih aktera na državnoj razini u vezi upravljanja migrantskom krizom, poboljšati koordinaciju i suradnju svih razina vlasti kako bi se odgovorilo na krizne situacije te osigurati adekvatno zbrinjavanje migranata i tražitelja azila na teritoriji Bosne i Hercegovine. Također, potrebno je na transparentan način definirati mandat i ulogu međunarodnih i nevladinih organizacija koje, uz financijsku podršku Europske unije rade na zbrinjavanju migranata i tražitelja azila u Bosni i Hercegovini.

Jedino usuglašenim političkim pristupom u Bosni i Hercegovini, uzimajući u obzir tešku ekonomsku, a s obzirom na koronavirus i zdravstveno-epidemiološku situaciju u državi, može se osigurati učinkovit i human način upravljanja migracijama u Bosni i Hercegovini.

Zbog porozne i nedovoljno zaštićene istočne granice, Bosna i Hercegovina se suočava i sve će se više suočavati s velikim brojem nezakonitih ulazaka migranata na svojem teritoriju, te ukoliko se ne postigne politički konsenzus da se upotrijebe svi raspoloživi resursi koji će osigurati uvjete da se štiti istočna granica od nezakonitih ulazaka, Bosna i Hercegovina će postati "hot spot" za nezakonite migrante, a sigurnosni i humanitarni izazovi će se dodatno usložiti.

Problem u sustavu koordinacije različitih razina vlasti u upravljanju masovnim nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti na terenu i dešavanja u vezi problematike migracija u BiH su pokazala, da i pored rada Operativnog stožera za pitanja migracija u BiH, efikasna koordinacija svih tijela koji upravljaju različitim aspektima migracija je izostala. Na nedostatak efikasne koordinacije je

ukazano i u Izvješću Europske komisije o Bosni i Hercegovini za 2020. godinu²⁰. U navedenom izvješću se konstatira da je odgovor na migracijske tokove i dalje neadekvatan i pokazuje značajne institucionalne i koordinacijske slabosti, a većina odgovornosti je na Unsko-sanskom kantonu i Kantonu Sarajevo.

Nedovoljno efikasna koordinacija u procesima migracija između svih nivoa vlasti dovela je do stvaranja međusobnog nepovjerenja, dodatnih sigurnosnih izazova i, u nekim slučajevima do humanitarnih posljedica za migrante.

Efikasna koordinacija u oblasti nezakonitih migracija je od suštinske važnosti za vraćanje povjerenja u institucije BiH, kao i vraćanje povjerenja između svih institucija na svim razinama vlasti koje su odgovorne za upravljanjem različitim aspektima migracija.

Nedovoljno jačanje institucija Bosne i Hercegovine kako bi država preuzela upravljanje migracijskim tokovima kako u sigurnosnom tako i u humanitarnom aspektu.

U Izvješću Europske komisije o Bosni i Hercegovini za 2020. godinu se navodi da bi Bosna i Hercegovina, između ostalog, trebala ne samo preuzeti punu političku odgovornost za upravljanje migracijama, nego i poboljšati kapacitete za odgovor na krizne situacije, pojačati nadzor nad granicom, uključujući ljudske resurse i opremu, poboljšati zakonski okvir i implementacijske kapacitete za dobrovoljno i prisilno vraćanje. Trenutnim kapacitetima mjerodavnih tijela i agencija ne može se efikasno odgovoriti na izazove migrantske krize.

S obzirom na važnost ove problematike te imajući u vidu odgovornost koju Bosna i Hercegovina ima po međunarodnim instrumentima za ljudska prava, bit će potrebno poduzeti značajne korake za jačanje sustava za upravljanje migracijama i azilom. To se prvenstveno odnosi na povećanje kadrovskih i tehničkih kapaciteta agencija i sektora koji se bave nezakonitim migracijama, te dodatno jačanje institucionalnih kapaciteta kako bi država preuzela upravljanje migracijskim tokovima kako u sigurnosnom tako i u humanitarnom aspektu.

Višegodišnji nedostatak finansijskih, kadrovskih i tehničkih kapaciteta u svim institucijama i agencijama u čijim mjerodavnostima je oblast migracija i azila.

Kadrovski i tehnički kapaciteti institucija i agencija u čijoj mjerodavnosti je oblast migracija i azila nisu ojačani i prilagođeni situaciji migrantske krize, dok se s druge strane, od njih kontinuirano traži da preuzmu odgovornost u svojim domenama.

Prema postojećim pravilnicima o sistematizaciji radnih mjesta koje su usvojene prije pojačanog nezakonitog ulaska migranata na teritoriju Bosne i Hercegovine, Ministarstvo sigurnosti²¹, Služba za poslove sa strancima²² i Granična policija BiH²³ imaju manji broj zaposlenih u odnosu na broj sistematiziranih radnih mjesta.

²⁰ https://europa.ba/wp-content/uploads/2020/10/Izvjestaj_za_BiH_za_2020_godinu.pdf (pristupljeno 1. 2. 2021. godine)

²¹ Pravilnik o unutarnjoj organizaciji Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine iz 2009. godine i izmjene i dopune navedenog pravilnika iz 2016. godine koje se odnose na posebne uvjete za zasnivanje radnog odnosa u Ministarstvu sigurnosti na radnom mjestu - vozač.

²² Pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Službi za poslove sa strancima iz 2009. godine.

²³ Pravilnik o unutarnjoj organizaciji Državne granične službe Bosne i Hercegovine iz 2005. godine i izmjene i dopune navedenog pravilnika iz 2013. godine.

Potrebno je, sukladno novonastaloj situaciji, vezanoj za pojačane nezakonite migracije, provesti proceduru i usvojiti izmjene i dopune postojećih pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta i omogućiti zapošljavanje dodatnih policijskih i državnih službenika u gore navedene institucije/agencije, kako bi iste mogle odgovoriti potrebama nezakonitih migracija.

Na potrebu jačanja kapaciteta svih mjerodavnih institucija i agencija ukazivano je i u ranijim izvješćima Europske komisije o Bosni i Hercegovini.

Broj aktivnosti u novom Planu mjera i aktivnosti za upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini je pokazao daljnju potrebu svih institucija i agencija za jačanjem kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta kako bi se sve razine vlasti efikasno nosile s aktualnom migracijskom situacijom.

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 15. redovnoj sjednici održanoj 27. 8. 2020. godine i 16. redovnoj sjednici održanoj 17. 9. 2020. godine usvojilo više zaključaka vezanih za oblast migracija i između ostalog zadužilo je Vijeće ministara BiH da iz proračunskih rezervi osigura 5 milijuna KM u svrhu jačanja kapaciteta za upravljanje migrantskom krizom u BiH. Sukladno zaključku sa 16. redovne sjednice Predsjedništva BiH, navedena sredstva u iznosu od 5 milijuna KM bilo je potrebno osigurati iz proračunske stavke koja je dio proračunske rezerve, u iznosu od 42 miliona KM, a odnosi se na borbu protiv pandemije koronavirusa. Shodno navedenom, Ministarstvo sigurnosti je pripremlilo prijedlog Odluke o davanju sredstava rezerve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu. Međutim, Vijeće ministara BiH nije usvojilo predloženu Odluku Ministarstva sigurnosti i pored navedenih zaključaka Predsjedništva Bosne i Hercegovine.

Operativni izazovi za upravljanje migracijama u Bosni i Hercegovini

U cilju efikasnijeg djelovanja tijela mjerodavnih za upravljanje granicom, migracijama i azilom potrebno je odgovoriti na niz operativnih izazova koji su identificirani u prethodnom razdoblju.

Onemogućiti nezakoniti ulazak migranata na dijelovima granice na kojima je zabilježen najveći migracijski pritisak s posebnim akcentom na jačanje kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta Granične policije.

Osigurati dovoljna financijska sredstva te ljudske i tehničke kapacitete za efikasan rad svih agencija i sektora nadležnih za pitanja migracija i azila kako bi se osigurali uvjeti za koordinirano i kontrolirano kretanje i boravak migranata na teritoriji BiH.

Dodatno jačati kadrovske i materijalno-tehničke kapacitete svih sigurnosnih agencija kako bi se uspješnije borile protiv krijumčarenja migranata, ali i kako bi se smanjili sigurnosni rizici u lokalnim zajednicama gdje se nalazi veći broj migranata.

Utvrđiti identitet nezakonitih migranata. Najveći broj migranata ne posjeduje identifikacijske dokumente. Služba za poslove sa strancima registrira migrante i u velikom postotku izdaje potvrdu o namjeri podnošenja zahtjeva za azil na temelju izjavljenog identiteta, što otežava mogućnost povratka nezakonitih migranata kao i osoba kojima je izvršnom odlukom odbijen zahtjev za azil, a što predstavlja i sigurnosni rizik.

Zloupotreba sustava azila u smislu iskazivanja namjere za azil s ciljem da se nezakonit ulazak legalizira u zakonit boravak na teritoriji BiH u razdoblju od 14 dana.

Efikasna realizacija postojećih sporazuma o readmisiji i zaključivanje sporazuma o readmisiji sa svim državama podrijetla iz kojih dolaze migranti u BiH.

Procesuiranje migranata koji su počinitelji prekršajnih i kaznenih djela od strane nadležnih pravosudnih organa odnosno, uspostaviti ujednačenu praksu sudova i tužiteljstava u BiH u cilju procesuiranja migranata.

Unaprjeđenje suradnje s državama na zapadnobalkanskoj ruti u cilju sprječavanja i suzbijanja nezakonitih migracija na zapadnobalkanskoj ruti kao i u cilju sprječavanja i suzbijanja aktivnosti krijumčarenja migranata kako se BiH ne bi samostalno nosila s migracijskim izazovima.

Jačati **bilateralnu suradnju** institucija i agencija koje se bave migracijskim i sigurnosnim pitanjima između BiH i država EU, kao i **suradnju s međunarodnim i EU agencijama** koje imaju mandat da se bave migracijskim i sigurnosnim pitanjima.

Kako se Bosna i Hercegovina nalazi na tranzitnoj ruti nezakonitih migracija iz EU države (Grčke) prema drugim EU državama potrebno je **tražiti veću i koordiniranu pomoć EU u rješavanju kako humanitarnih tako i mnogo veću pomoć** Europske unije u rješavanju sigurnosnih izazova prvenstveno kroz pomoć u jačanju kapaciteta već navedenih nadležnih institucija.

Sigurnosni, humanitarni, zdravstveno-epidemiološki, financijski i drugi izazovi u lokalnim zajednicama gdje se nalazi veći broj migranata, a posebno u lokalnim zajednicama u kojima se nalaze privremeni prihvatni centri.

Upravljanje migracijama u vrijeme epidemije bolesti COVID – 19 predstavlja dodatni izazov.

Broj: 05-07-1-1222-19/21
Sarajevo, 28. 4. 2021. godine

04-05-2021
06/Jul

JK-SB

MINISTARSTVO SIGURNOSTI BiH
- n/r tajniku Ministarstva –
Trg BiH 1, 71000 Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA - BOSNA И ХЕРЦЕГОВИНА
MINISTARSTVO SIGURNOSTI - БЕЗБЈЕДНОСТИ
МИНИСТАРСТВО СИГУРНОСТИ-БЕЗБЈЕДНОСТИ
SARAJEVO - САРАЈЕВО

PRIMLJENO/ПРИМЉЕНО: 04-05-2021			
Ustr. jedinica Устр. јединица	Klasif. oznaka Класиф. ознака	Redni broj Редни број	Broj prijave Број пријаве
06	50	1865-17	1/21

PREDMET: Obavijest, dostavlja se

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 34. sjednici održanoj 22. 4. 2021. godine, razmotrilo je Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine te s tim u vezi zaključilo:

- usvaja se Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine broj: 06-50-1865-6/21 od 6. 4. 2021. godine;
- zadužuje se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine da Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine dostavi Predsjedništvu Bosne i Hercegovine na daljnje razmatranje;
- zadužuje se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine da Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za siječanj 2021. godine dostavi Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, sukladno zaključku sa 16. sjednice Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine održane 3. 2. 2021. godine.

S poštovanjem,

DOSTAVLJENO:

- naslovu
- u spis broj: 05-07-5-1137/21
- a/a

